

Finansdepartement
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

2. august 2008

Høring om presiseringer i virksomhetskontrollbestemmelsene i skatte-, toll- og avgiftslovgivningen

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 4. juni 2008 og vedlagte høringsnotat med forslag om presiseringer i virksomhetskontrollbestemmelsene i skatte-, toll- og avgiftslovgivningen.

Forslagene innebærer at det foretas presiseringer i virksomhetsbestemmelsene i ligningsloven, merverdiavgiftsloven og toll- og særavgiftslovgivningen om at skatte-, toll- og avgiftsmyndighetene har adgang til å kopiere, herunder "speilkopiere", virksomheters elektroniske arkiver for senere gjennomgang i kontrollmyndighetenes egne lokaler.

Etter Høyesteretts uttalelser i dom av 20. november 2007 - Bernh. Larsen Holding saken - er det oppstått tvil om ligningsmyndighetenes adgang til å rekonstruere og innhente slettede dokumenter og dermed reist usikkerhet om adgangen til å foreta såkalt "speilkopiering" etter ligningsloven § 4-10, selv om dette ikke var direkte tema i saken. Høyesterett har derfor ikke tatt stilling til dette spørsmålet og rettstilstanden er således uavklart.

Det er svært uheldig at det er reist tvil om kontrollmyndighetenes adgang til å kunne "speilkopiere" datamaskiner og til å kunne innhente såkalte slettede elektroniske dokumenter. Dette har aldri tidligere vært noe problem i praksis, da elektroniske dokumenter helt selvsagt har vært likestilt med papirdokumenter. Dette har i mange år vært lagt til grunn i regnskaps- og bokføringslovgivningen, og når det nettopp er elektroniske regnskaper og dokumenter som er mest utbredt, finner vi det oppsiktsvekkende og uforståelig at det kan reises tvil om dette. Tilnærmet all skriftlig kommunikasjon skjer i dag elektronisk og mesteparten av den informasjon som produseres oppbevares på elektroniske lagringsmedier. Vi er derfor meget tilfreds med at departementet så raskt har foreslått å presisere og klargjøre de aktuelle kontrollbestemmelsene på skatte-, toll- og avgiftsområdet.

Det er helt avgjørende for skatte-, toll- og avgiftskontrollen at kontrollmyndighetene selv kan kopiere aktuelle dataprogrammer og dokumenter (herunder elektroniske) ved sine virksomhetskontroller, bl.a. for å kontrollere om regnskapene har blitt manipulert eller om dokumentasjonen til regnskapet/bokføringen har blitt manipulert. I det siste er det for eksempel avdekket omfattende manipulasjon av elektroniske kassaapparater i bransjer med mye kontantomsetning, bl.a. i restaurantbransjen. Her er det ikke tilstrekkelig å kun kontrollere salgsdokumentasjonen, som jo er uriktig og manipulert, men å kontrollere hvordan

regnskapsprogrammene er blitt manipulert og dermed kunne rekonstruere det riktige regnskapsmaterialet (her salgsdokumentasjonen).

På bakgrunn av dette støtter vi departementets forslag om at det uttrykkelig fremgår av kontrollbestemmelsene at også elektronisk lagrede dokumenter samt programmer og programsystemer omfattes av utleverings- og fremleggingsplikten.

Vi støtter også forslaget om at det også uttrykkelig fremgår av lovteksten at skatte-, toll- og avgiftsmyndighetene kan foreta kopiering til myndighetenes eget datalagringsmedium for senere gjennomgang hos skatte- og avgiftsmyndighetene eller hos den som kontrolleres. Selv om vi anser dette som selvsagt etter någjeldende regler, er en slik presisering dessverre nødvendig etter Høyesteretts uttalelser

Med hilsen
for Norsk Øko-Forum

Jan-Egil Kristiansen
leder faglig utvalg